

GNOSIS

**Löytöretkiä
sisimpään itseen**

Pentti Tuominen

Pentti Tuominen

Mikä mies?

Filosofian maisteri, yhteiskuntatieteilijä, tietokirjailija, mystikko, gnostikko, Gnostilaisen Seuran puheenjohtaja, vapaamuurari, vapaa pohdiskelija.

Olen innokas muinaisten uskontojen sekä esoteerisen mystiikan ja antiikin filosofian tutkija

Viimeisin kirjani on nimeltään
"Gnosis - Löytöretkiä sisimpään itseeseen".
(Basam Books 2019)

Löytöretkiä sisimpään itseen

PENTTI
TUOMINEN

GNOSIS

B A S A M
B O O K S

GNOSIS

Löytöretkiä sisimpään itseeseen

Tämä luento perustuu kirjaani, joka kertoo "Ykseyden" olemuksesta ja mystisen alkutiedon ("Gnosiksen") historiasta aina muinaisen Egyptin mysteerikouluista meidän päiviemme henkisiin liikkeisiin.

Kirja valittiin Ultra-lehden äänestyksessä vuoden 2019 rajatietokirjaksi.

Kirjaa voi osta verkkokaupasta:
www.gnosis.fi

**Ajatus ”Ykseydestä” ja
”Gnosiksesta” syntyi
muinaisessa Egyptissä?**

**Varhainen
korkeakulttuuri
alkoi syntyä
Niilin rannoille
5200-luvulla eaa.**

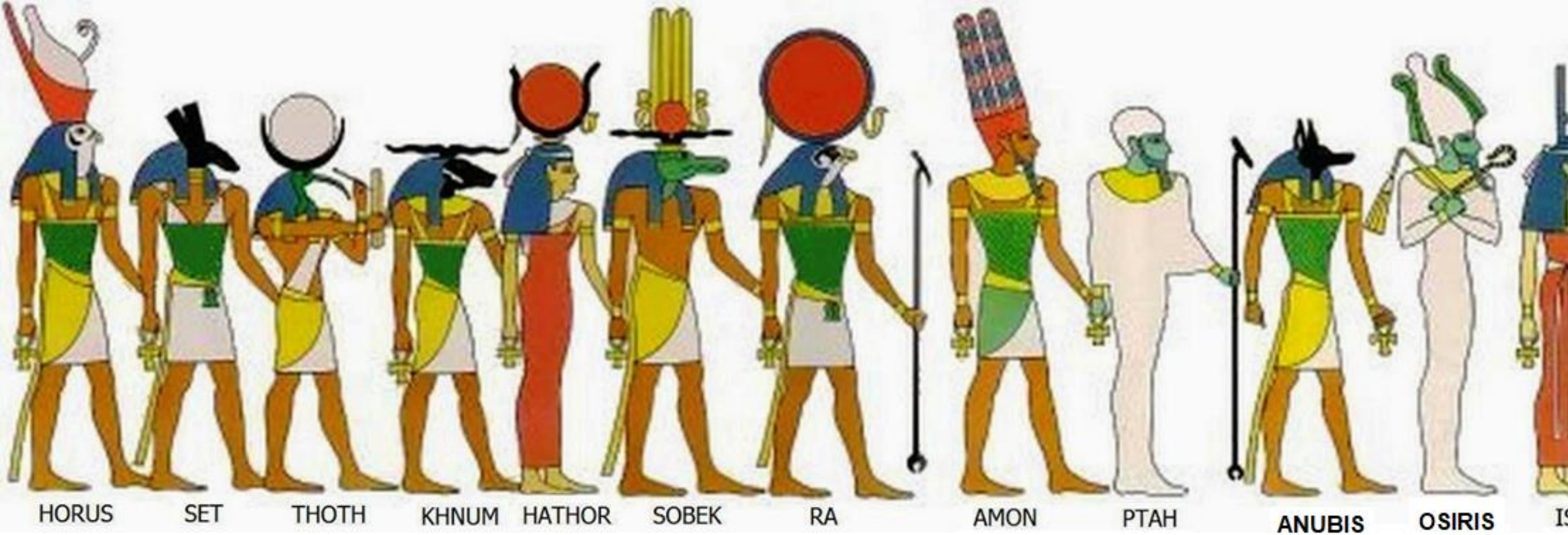
**Kaikki alkoi siis vehnästä,
jota alettiin viljellä jo yli
10 000 vuotta sitten**

Muinaisen Egyptin uskonnot

Muinaisen Egyptin uskonnot eivät olleet yhtenäinen kokonaisuus, vaan kokoelma paikallisia myyttejä ja uskomuksia, jotka myös muuttuivat ajan kuluessa.

Ylimmällä papistolla oli hallussaan tietoa, joka määritteli heidän uskonnollisen filosofiansa.

**Kansalle tarjottiin monijumalaista
uskontoa**

Hengellisen eliitin uskonto oli jotain ihan muuta

Muinaisen Egyptin ylimmät papit edustivat korkeinta ja puhtainta viisausperinnettä, jota he opettivat mysteerikouluissa.

He korostivat *todellisen Itsen* eli jumalallisen tietoisuuden löytämistä itsestään. Tästä he käyttivät ilmaisua, joka sittemmin koptinkielellä kuului *”sooun”*.

Kopt. ”sooun” = kr. *gnosis* = tieto, tietoisuus

- Muinaisen Egyptin mysteerikouluissa opetettiin tuntemaan Jumalan todellinen olemus.
- Jumala käsitettiin **ykseydeksi**, jolla tarkoitettiin sitä voimaa, joka on kaikessa olevaisessa, niin mineraaleissa, kasveissa, eläimissä kuin ihmisissäkin.
- Tähän kuului käsitys, että elolliset olennot elävät vain siksi, että niissä elää Jumalan voima.
- Tämä voima on ollut kaiken olevaisen lähteenä ja sen voiman ykseyteen kaikki olevainen aikanaan palaa, kun olevainen loppuu.

A wide-angle photograph of the Great Pyramids of Giza and the Sphinx in Egypt. The scene is captured during sunset, with a warm, orange and yellow sky. The Sphinx is in the foreground, and the three pyramids are in the background. The text is overlaid in the center of the image.

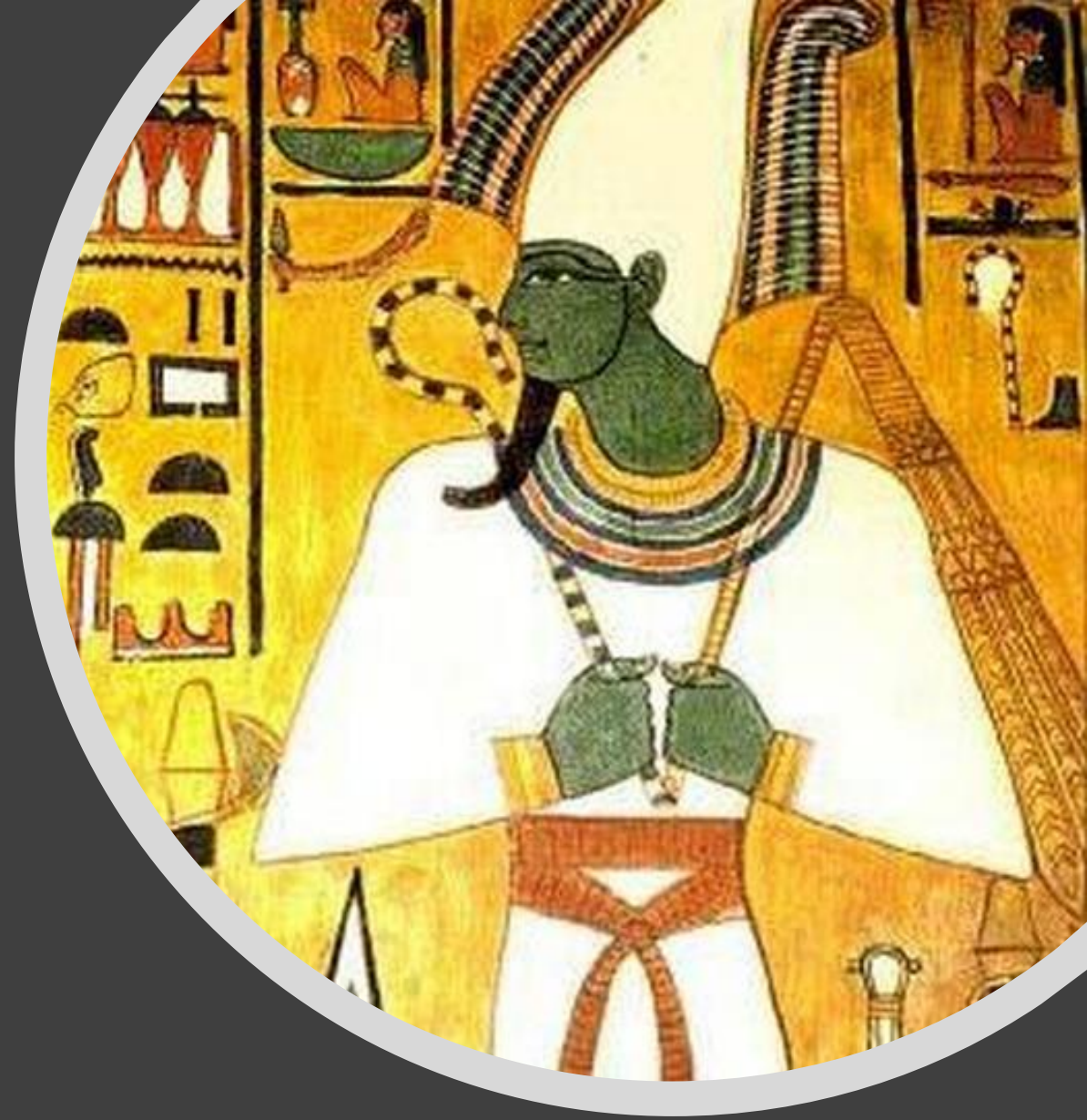
**Mistä nämä ajatukset
tulivat muinaiseen
Egyptiin?**

**Tulivatko ne kadonneesta
Atlantiksesta
tai ulkoavaruudesta
saapuneiden korkeampien
olentojen tuomana?**

Mysteerikoulut

- Muinaisen Egyptin papit pyörittivät ainakin jo 2600 eaa. alkaen uskonnollisten menojen ja mysteerikulttien lisäksi myös melkoista korkeakoululaitosta eli **mysteerikouluja**.
- Niiden **opetukset ja vihkimysriitit olivat esoteerisia** ja avoinna vain harvoille ja valituille, kuten papistolle, hoviväelle ja ylemmille virkamiehille.

Horuksen mysteerikoulu

- Yksi mysteerikouluista oli Horuksen vihkimyskoulu, jossa oli 9 astetta.
- **Asteet 1-3** opettivat käytännön aiheita, kuten lukemista, kirjoitustaitoa ja matematiikkaa, sekä henkisiä aiheita, kuten omien paheiden kohtaamista ja voittamista.

Horuksen mysteerikoulun asteet 4-6

- Asteet 4-6 opettivat mm. lääkinnällisiä taitoja sekä henkisiä aiheita, kuten ihmisyyttä ja eettis-moraalisia asioita, ja rakkauden eri ilmenemismuotoja.
- Opetukseen sisältyi myös **henkisen transformaa**tion eli Itsen puhdistamisen harjoituksia, jotka koostuivat eräänlaisen ”henkisen alkemian” opiskelusta.

Horuksen mysteerikoulun asteet 7-9

- Asteissa 7-9 opetettiin lisää universaaleja viisauksia, eettisten oppien syventämistä, hermeettisiä oppeja ja eräänlaista ”kabbalaa” sekä pyhää geometriaa.
- Asteet antoivat *esoteerista opetusta Gnosiksesta ja Ykseydestä*.
- Ylin 9. aste johti henkiseen uudestisyntymiseen ja Ykseyteen yhtymiseen.
- Tähän olivat oikeutettuja vain harvat ja valitut pappisluokan adeptit.
- Ylimmän asteen huipennuksena oli *vihkimys*.

Osiris mysteerikultti (n. 2500 eaa.)

- Osiris-mysteerikultti oli yksi tunnetuimmista Egyptissä harjoitetuista uskonnollisista riiteistä
- Se lienee syntynyt jo 2500-luvulla eaa.
- Kultti on ollut erittäin pitkäikäinen. Sitä harjoitettiin yli 3000 vuoden ajan aina 600-luvulle jaa. saakka.
- Kultissa oli kolme astetta.

Osiris mysteerikultin 3. aste

- Tämän asteen lopuksi kokelas joutui esittämään faraota, hänen kuolemaansa ja ylösnousemustaan.
- Riitissä hänet korotettiin symbolisesta kuolemasta elämään.

Osiris mysteerikultin 3. aste – ”Osiris”

Tämä 3. asteen loppu on kuvattu erään faraon sarkofagiin, jossa leijona – ”jalopeuran käpälä” otteella – nostaa symbolisesti kuollutta kokelasta uuteen elämään.

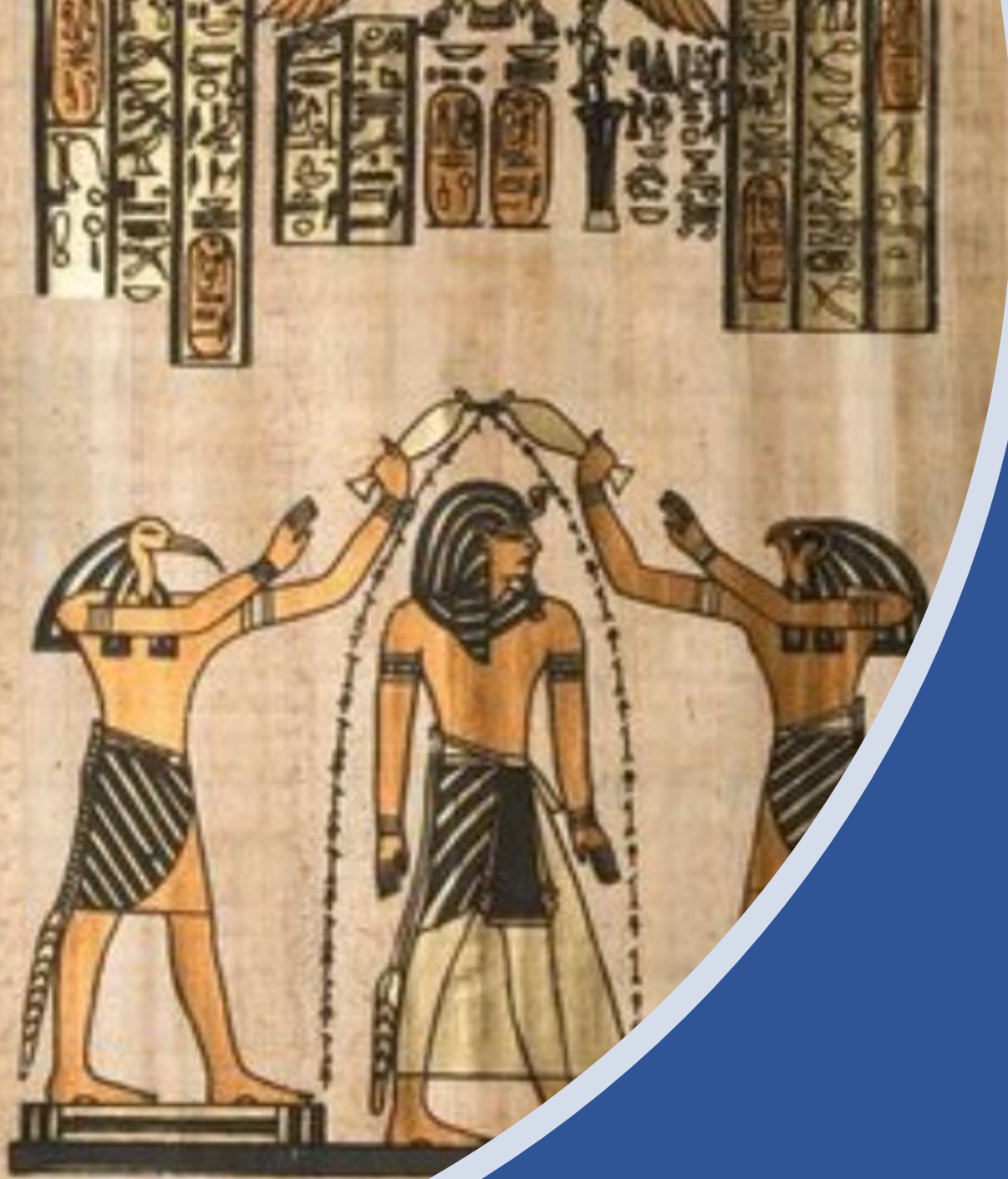

Tämä 3. asteen
vihkimyksen loppu on
kuvattu myös eräässä
vapaamuurarien
kirjassa

Moses W. Redding: "The Illustrated History of Freemasonry"
(1910)

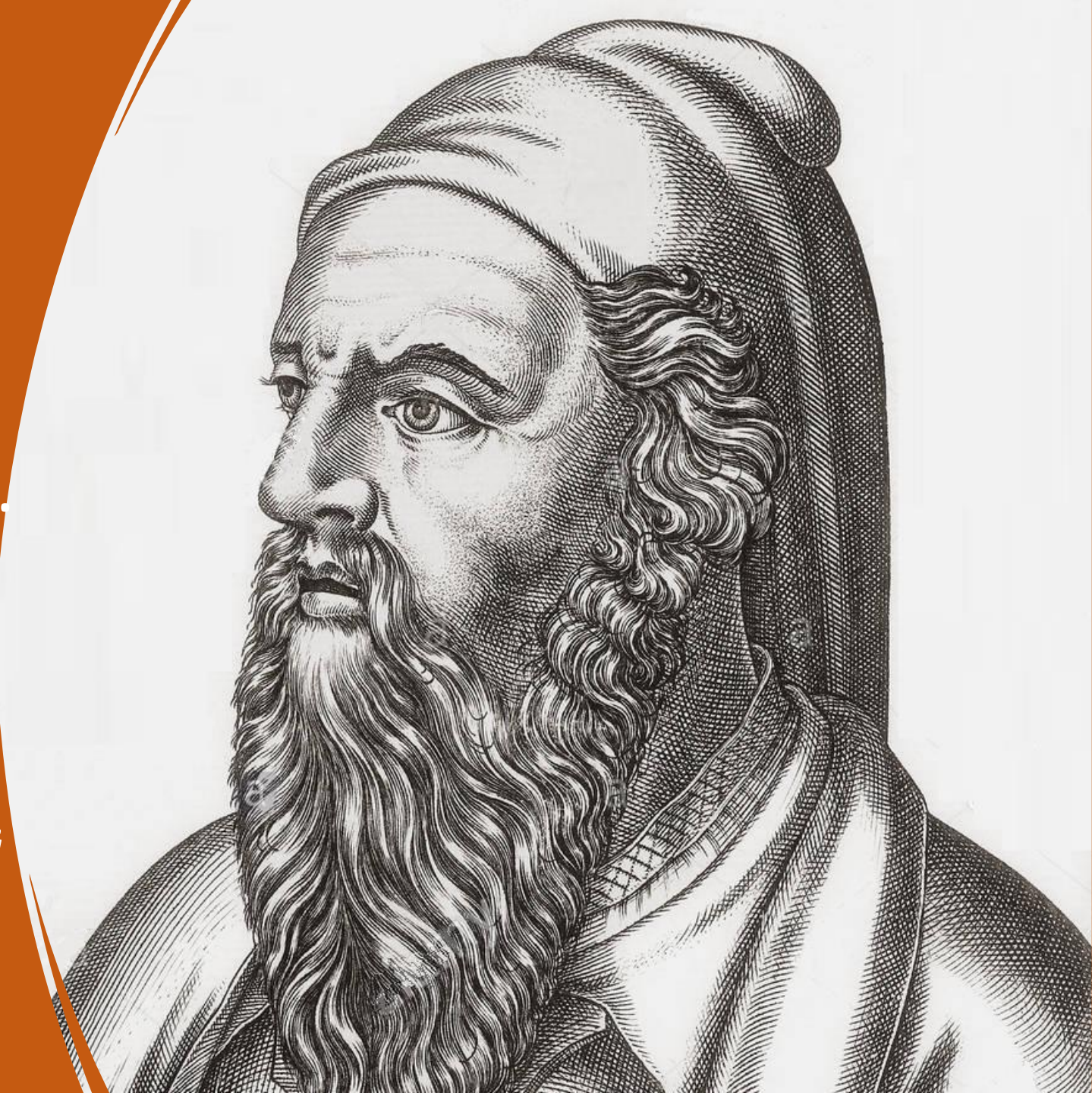
Vihkimys

- Vihkimys kruunasi täydellisen tietoiseksi tulemisen.
- Vihittävän tietoisuuden oli tätä ennen kohottava jo niin korkealle tasolle, että hän voi ymmärtää sen, mitä vihkimyksestä seuraa.
- Häntä odotti **kaikkein korkein tietoisuus jumalallisesta ykseydestä**, viisaudesta, voimasta ja rakkaudesta.
- Näin hän kykeni ilmentämään jumalallista Itseään.

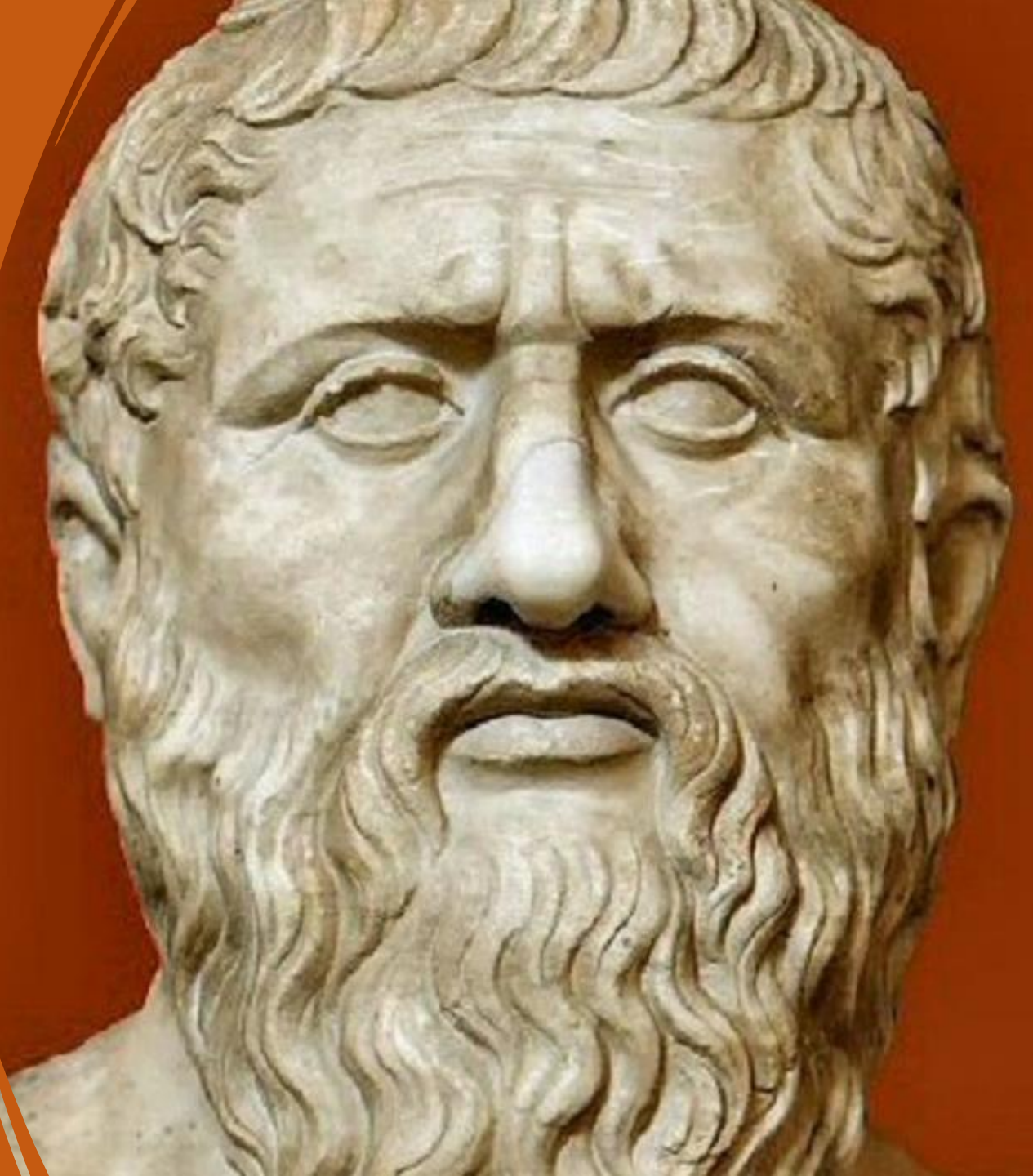
Pythagoras Egyptissä

- *Pythagoras* matkusti n. 550 eaa. Egyptiin ja opiskeli siellä mm. mysteerikoulussa 15 vuotta.
- Hän eteni aina ylimmälle yhdeksännelle tasolle saakka.
- Mysteerikoulun opit *ykseydestä ja gnosiksesta* jättivät jälkensä hänen ajatteluunsa.

Platon Egyptissä

- Platon opiskeli Egyptissä 13 vuotta muun muassa Heliopoliin ylipappi Sechnuphiksen oppilaana.
- Platon opetti Pythagoraan tavoin *sielun kuolemattomuutta, jälleensyntymää, gnosista ja ykseyttä*, jotka hän oli oppinut Egyptissä.

Thot

- Egyptin vanhoja mysteerejä ylläpitäneet papit olivat jo ennen antiikin aikaa koonneet yhteen suuren joukon muinaisia *viisaustekstejä*, joita he käyttivät esoteeristen mysteerikoulujensa oppimateriaalina.
- Tekstit oli omistettu *Thot-jumalalle*, joka oli *viisauden, kirjoitustaidon ja magian jumala*.
- Thot oli muinaisen Egyptin mytologiassa myös *jumalallinen opas*, joka ohjasi kuolleitten sieluja tuonpuoleiseen.

Hermes Trismegistos

- Aleksanteri Suuri valloitti Egyptin 332 eaa.
- Kun kreikkalaiset valloittajat väheksyivät egyptiläistä viisaperinnettä, päättivät egyptiläiset papit kääntää osan Thot-jumalalle pyhitetyistä viisauksista kreikaksi, osoittaakseen oman kulttuurinsa valovoimaisuuden.
- Näiden tekstien tekijäksi merkittiin nimimerkki "*Hermes Trismegistos*".
- *Hermes* oli viisauden jumala Thotin vastine kreikkalaisessa mytologiassa.
- *Trismegistos* on muinaiskreikkaa ja käännetään usein "*kolmesti suurin*". Nimi viittasi myös henkisen vihkimysprosessin läpikäymiseen, jossa yleensä oli kolme astetta, joten tässä voisi käyttää myös käännoä "*kolmesti korotettu*".

”Hermeettiset tekstit”

- Näitä tekstejä alettiin kreikkalaisten keskuudessa kutsua ”hermeettisiksi teksteiksi”.
- Tekstikokoelman oli koottu salaisuuksia jopa kaikkein vanhimmista teksteistä, kuten pyramiditeksteistä, sarkofagiteksteistä ja kuolleiden kirjasta.
- Kokoelmaa pidetään suuressa arvossa sen vuoksi, että vaikka sen tekstit oli laadittu hiukan ennen ajanlaskumme alkua, niin ne ammensivat suoraan muinaisten mysteerien alkulähteestä.
- Aleksandrian kristitty piispa Klemens sanoi 100-luvun lopulla, että ”hermeettiset tekstit sisältävät kaiken egyptiläisen filosofian”.

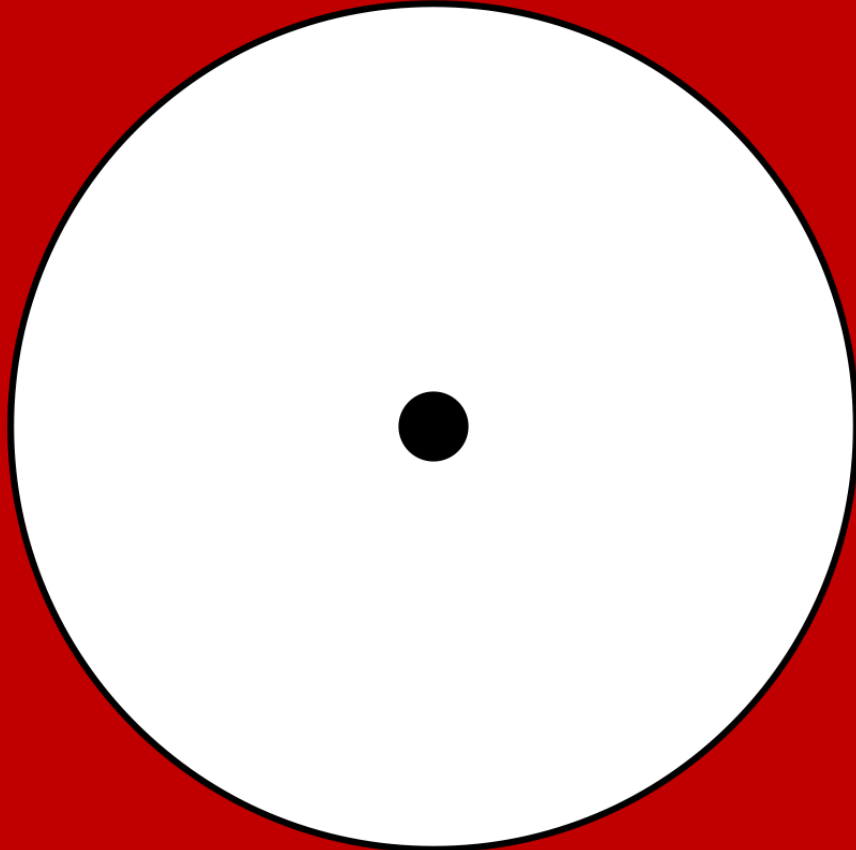
Hermetismi

- Hermeettisen kirjoituskokoelman pohjalta syntyi ensimmäisellä vuosisadalla filosofis-uskonnollinen liike, jota sanotaan *hermetismiksi*.
- Hermetismi antoi vaikutteita henkiseen alkemiaan ja gnostilaisuuteen, varhaiseen kristinuskoon ja uusplatonilaisuuteen.
- *Hermetismiin kuuluivat mm. opit ykseydestä ja gnosiksesta.*
- Hermetismi kuului renessanssiajan älymystön ajatteluun aina 600-luvulle saakka.

**Mitä ovat
”Ykseys” ja
”Gnosis”?**

”Ykseys”

- Jumala käsitettiin Voimaksi ja Kaikkeuden Tietoisuudeksi, joka oli ollut olemassa ennen kuin mitään muuta oli, joka käsittää kaiken sen, mikä nyt on, ja joka jää jäljelle senkin jälkeen, kun kaikki muu loppuu.
- Tämä voima *on kaikessa olevaisessa* maan päällä ja taivaissa, niin mineraaleissa, kasveissa, eläimissä kuin ihmisissäkin.
- *Jumala ja koko luomakunta muodostavat ykseyden.* Sitä kuvataan pisteellä ympyrän keskellä.
- *Jumala eli Kaikkeuden Tietoisuus* on se voima, joka on kaikessa, ja joka pakottaa kaiken luodun lopulta takaisin alkuperäiseen ykseyteen.

“Gnosis” – Kaiken henkisen tiedon ydin

- Ihmisyyden historiasta löytyy juuri, josta kaikki henkinen tieto on versonut.
- Siitä juuresta on erilaisia nimityksiä.
- Egyptiksi se on *sooun*, assyriaksi *mudutu*, sanskritiksi *jnana*, persiaksi *erfan*, arameaksi *manda*, hepreaksi *madda*, syyriaksi *idata*, tiibetiksi *rigpa*, arabiaksi *marifah*, kreikaksi *gnosis*, jne.
- Suomen kielessä sille ei löydy sanaa, vaan joudumme käyttämään kiertoilmaisuja, kuten *”sisäinen tietoisuus”*, *”alkutieto”* tai *”ydinihminen”* ...

Mitä Gnosis ei ole?

- Gnosis ei ole sellaista tietoa tai viisautta, jota voimme oppia kirjoista taikka opettajan, mestarin tai gurun avulla.
- Se ei ole älyllistä tai käsitteellistä tietoa tai teoriaa.
- Eikä se ole mikään filosofinen ajatusmalli tai uskomuksellinen oppi.

Mitä Gnosis on?

- Se on objektiivisen havaintopiirin tuolla puolella olevan ”transpersoonallisen” yhteyden aikaansaama *tietoisuuden tila*.
- Se on sisäistetty näkemys *metafyysisen olevaisuuden ja Itsen suhteesta*.
- *Se on puhdasta tiedostamista, vapauttavaa tietoisuutta ja välitöntä pyhää alkutietoa.*
- Se on kirkastunut mielikuva siitä, että *”minä olen osa jumalaa ja jumala on osa minua”*, eli kyse on *ykseysajattelusta*.

Onko Gnosis dogmeja?

Gnostilaisiksi on kahden vuosituhannen aikana sanottu satoja erilaisia uskonnollisia ja filosofisia näkemyksiä, jotka ovat poikenneet toisistaan hyvinkin paljon.

Yhdistävinä tekijöinä gnostilaisuuden leimaa kantaneilla uskonnollis-filosofisilla liikkeillä ovat olleet:

- *oppi kaikkeuden ykseydestä*
- *oppi gnosiksesta*
- *käsitys, että ihminen on perusolemuksestaan henkinen olento*
- *käsitys ihmisen sisäisestä jumaluudesta*
- *henkisen kehittymisen (evoluution) prinssiippi*

Gnosis – henkisen kasvun päämäärä

Gnosikseen pyrkiessään ihmisen tulee läpikäydä henkinen ja eettinen muutosprosessi eli *transformaatio*:

- kohottaa tietoisuutensa katse kohti jumalallista tietoisuutta
- asettaa päämääräkseen gnosis eli tietoisuus ihmissielun jumalallisesta alkuperästä
- antaa itsensä täyttyä viisauden valosta
- hylätä lihallisten ja aineellisten tarpeidensa ensisijaisuus
- edistää henkisen olemuksensa eheytymistä
- *alkaa elää rakkaus todeksi*

Gnosis – sisäinen matka

- ❖ *”Gnostilaiset olivat vakuuttuneita siitä, että ainoa keino vapautua kärsimyksestä, on tunnistaa ja tunnustaa ihmisen paikka ja kohtalo maailmankaikkeudessa.”*
- ❖ *”Gnostilaiset omistautuivat täysin henkilökohtaiselle, sisäiselle matkalle, koska uskoivat, että vastaukset löytyivät ihmisen sisimmästä.”*

Elaine Pagels: ”Gnostilaiset evankeliumit”

Gnosis – elämän tarkoitus

Filosofisena maailmankatsomuksena gnostilaisuus katsoo, että ihmiselämän tarkoituksena on henkisen kehityksen kautta saavuttaa *gnosis eli tietoisuus sisimpäänsä kätkeytyvästä jumalallisesta voimasta ja sielunsa jumalallisesta alkuperästä.*

Kysymys on *valaistumisesta* jo tämän elämän aikana, eikä vasta kuoleman portilla.

Gnosis – kasvuprosessi

Gnosikseen pyrkiessään ihmisen tulee:

- täyttyä viisauden valosta
- hänen henkisen olemuksensa tulee eheytyä
- hänen tulee hylätä lihallisten ja aineellisten tarpeidensa ensisijaisuus
- hänen tulee toimia eettisesti oikein

Nämä ovat kaikki asioita, joihin ihminen voi itse vaikuttaa.

Gnosis

– kohonnut tietoisuuden tila

Gnosis on *muuttunut tietoisuuden tila*, jonka saavuttamiseksi ihminen yleensä läpikäy jossain muodossa kolme vaihetta:

1. Universaalit viisaudet
2. Itsetuntemus, itsehillintä ja nöyryys
3. Tietoisuus sielun jumalallisesta alkuperästä sekä ymmärrys rakkaudesta kaiken täyttymyksenä

Universaalit viisaudet

Ensimmäisessä vaiheessa ihminen oppii tuntemaan universaaleja, ajattomia *viisauksia*, jotka antavat hänelle valmiudet käsittää Jumalan ja olevaisen olemus.

Nämä viisaudet ovat gnosiksen perustus.

- Esim. gnostilainen Mysterikoulu opettaa tällaisia viisauksia.

Tunne itsesi!

Toisessa vaiheessa ihminen *oppii syvällisesti tuntemaan itsensä* sekä pyrkii hillitsemään ruumiillisia halujaan ja mielensä paheita.

Näiden tuloksena ihminen saavuttaa nöyryyden, joka antaa toivon gnostilaisen saavuttamisesta.

- Tähän johtavia harjoitteita löytyy mm. www.gnosis.fi sivustolta.

Tietoisuus Jumalasta

Kolmannessa vaiheessa ihminen alkaa tuntea sisimpäänsä kätkeytyvän jumalallisen voiman ja *tulee tietoiseksi sielunsa jumalallisesta alkuperästä* sekä ymmärtää, että *rakkaus on kaiken täyttymys* – ihmiselämän tarkoitus ja Jumalan laki.

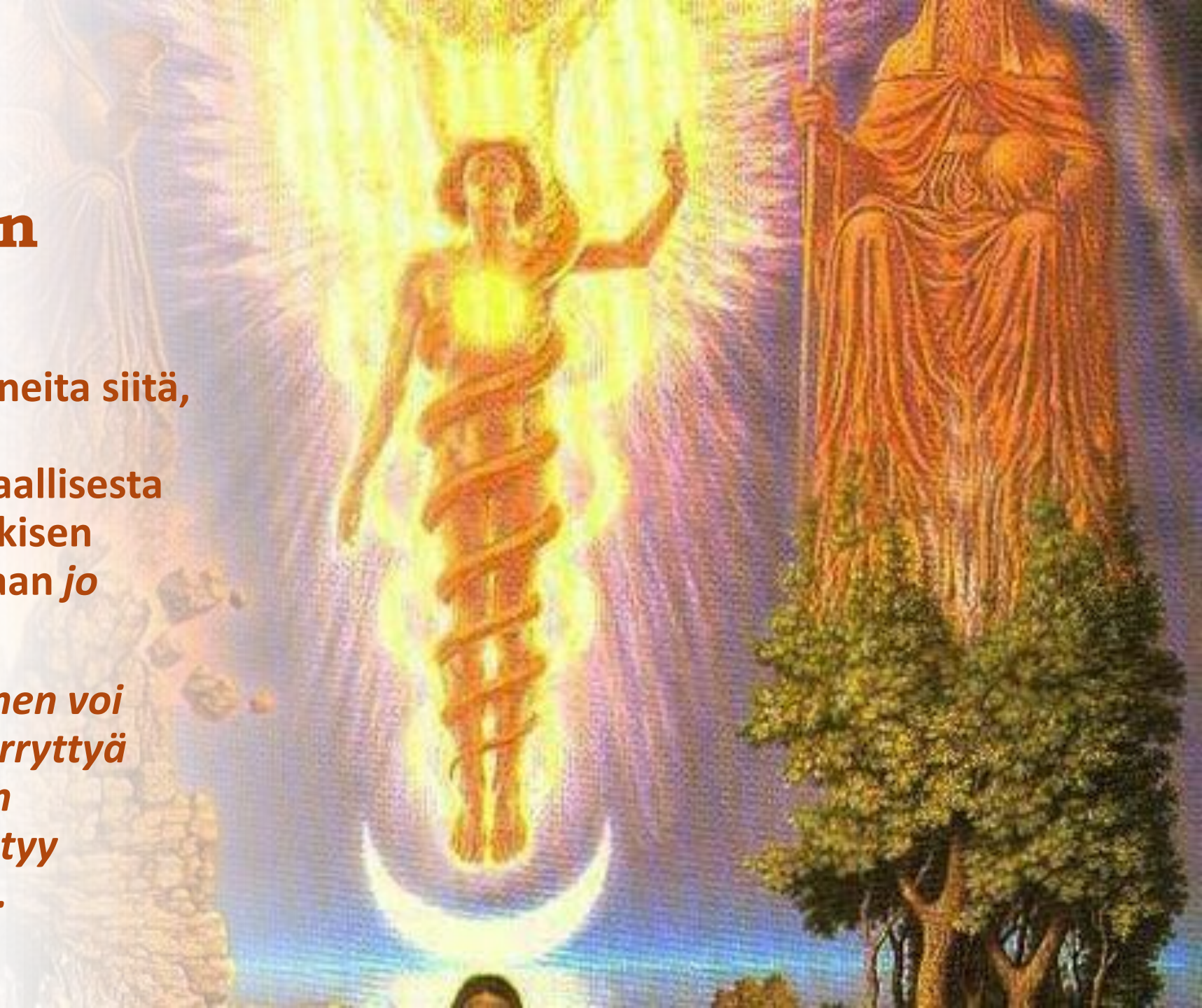
Tätä viimeistä vaihetta kutsutaan gnosikseksi.

Tietoisuuden vahvistuminen

Gnostikot ovat vakuuttuneita siitä, että jokainen gnosiksen saavuttanut täyttyy taivaallisesta valosta ja saavuttaa henkisen yhteyden Valon maailmaan *jo tässä elämässä*.

Lopullinen täydellistyminen voi tapahtua vasta sielun siirryttyä Valon maailmaan, jolloin yksilöllinen tietoisuus yhtyy kosmiseen tietoisuuteen.

Gnosis

Gnosis = tietoisuutta
ihmisen sisimpään
kätkeytyvästä
jumalallisesta Valosta ja
sielun jumalallisesta
alkuperästä.

Gnosis

**Henkisen kehityksen kautta ihminen
täydellistyy ja saavuttaa gnosiksen.**

**Sielu pääsee vapaaksi
jälleensyntymän kierteestä.**

**Siten sielu palaa takaisin Ykseyteen,
mistä on lähtöisinkin.**

www.gnosis.fi